

İnsani Kalkınma Endeksi Nedir?

Çalışma Kağıdı

İnsani Kalkınma Endeksi, bir ülkenin vatandaşlarının ortalama yaşam süresi, eğitim seviyesi (okullaşma oranları ve yetişkin okuryazarlığı) ve kişi başına düşen milli gelir gibi temel insani kalkınma göstergelerini bir araya getirerek hesaplanan kompozit bir istatistiktir.

Sorular

1. Aşağıdakilerden hangisi İnsani Kalkınma Endeksi'nin (İKE) bileşenlerinden biri DEĞİLDİR?

- A) Ortalama yaşam süresi
- B) Kişi başına düşen milli gelir
- C) Yetişkin okuryazarlık oranı
- D) Çevre kirliliği oranı

2. İnsani Kalkınma Endeksi (İKE) hesaplanırken hangi bilgi dikkate alınmaz?

- A) Ülkenin nüfusu
- B) Eğitim seviyesi
- C) Sağlık durumu
- D) Ekonomik durum

3. İnsani Kalkınma Endeksi (İKE) hangi temel amacı güder?

- A) Ülkelerin askeri gücünü sıralamak
- B) Sadece ekonomik gelişmeyi ölçmek
- C) Ülkelerin insani gelişim düzeylerini bütüncül olarak değerlendirmek
- D) Teknolojik ilerlemeyi belirlemek

4. İnsani Kalkınma Endeksi'nin (İKE) temel bileşenleri nelerdir?

5. İnsani Kalkınma Endeksi'nin (İKE) önemi nedir?

6. Türkiye'nin İnsani Kalkınma Endeksi'ndeki yeri hakkında bilgi verir misiniz?

7. Tanımla: İnsani Kalkınma Endeksi (İKE) hangi kuruluş tarafından yayınlanır?

8. Tanımla: İKE'nin ilk bileşeni nedir ve neyi ölçer?

9. Tanımla: İKE'nin ikinci bileşeni nedir ve neyi ölçer?

Cevap Anahtarı

1. D) Çevre kirliliği oranı — İnsani Kalkınma Endeksi, bireylerin yaşam kalitesi ve refahı ile ilgili göstergeleri kullanır. Çevre kirliliği doğrudan İKE'nin bir bileşeni değildir, ancak dolaylı olarak yaşam süresi gibi göstergeleri etkileyebilir.
2. A) Ülkenin nüfusu — İKE, ülkelerin insani kalkınma düzeyini ölçer ve doğrudan ülkenin toplam nüfusunu bir hesaplama metriği olarak kullanmaz, ancak ortalama değerler üzerinden hesaplama yapar.
3. C) Ülkelerin insani gelişim düzeylerini bütüncül olarak değerlendirmek — İKE'nin temel amacı, ülkelerin sadece ekonomik değil, eğitim, sağlık ve yaşam standardı gibi insani boyutlardaki gelişimini de kapsayan bütüncül bir kalkınma anlayışını yansıtmaktır.
4. İKE'nin üç temel bileşeni şunlardır: 1. Uzun ve sağlıklı yaşam: Ortalama yaşam süresi ile ölçülür. 2. Bilgiye erişim: Yetişkin okuryazarlık oranı ve okul tamamlama oranları ile ölçülür. 3. Yaşam standardı: Kişi başına düşen Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) ile ölçülür.
5. İKE, ülkelerin sadece ekonomik büyüklüklerine odaklanmak yerine, vatandaşlarının yaşam kalitesini ve refahını ön plana çıkaran bir kalkınma anlayışını teşvik eder. Bu sayede, daha adil ve sürdürülebilir kalkınma politikalarının oluşturulmasına yardımcı olur.
6. Türkiye, genellikle 'yüksek insani kalkınma' kategorisinde yer almaktadır. Ancak, endeksteki konumu yıllara göre değişiklik gösterebilmekte ve komşu ülkelere veya küresel ortalamaya göre farklılıklar gösterebilmektedir. Detaylı güncel veriler için UNDP raporları incelenmelidir.
7. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)
8. Uzun ve sağlıklı yaşam; ortalama yaşam süresi ile ölçülür.
9. Bilgiye erişim; yetişkin okuryazarlık oranı ve okul tamamlama oranları ile ölçülür.

Bounlu

Tüm kartlar, adım adım çözümler ve AI hoca desteği Notek uygulamasında.
Sınav tarihlerini Promy otomatik hatırlatıcıya çevirir.